

lig Veiledning, navnlig med Hensyn til de mere fremfødne Fag, hos Universitetets Docenter, saa maa man dertil svare, at med Hensyn til den Tid, man almindelig maa fastsætte som en Studietid for de videnskabelige Fag, er der et Misforhold mellem det Naremaal, som af flere Professore benyttes til at gennemgaa deres Fag, og det Naremaal, der er passende for Tilendebringelsen af et vist Studium. Saaledes var det i min Tid, og saaledes er det endnu. Det er meget vanskeligt her at finde en Overensstemmelse mellem, hvad Universitetets Docenter byde, og hvad Universitetets Studerende have et egentlig gyldigt Krav paa. Noget af det, jeg vilde sætte mest Pris paa ved en Universitetsordning, var, at Alt, hvad der hedder Betaling for Studiet til selve Universitetets Professore i Form af Honorarer enten for skriftlige Ovelser eller for mundtlige Examinatorier eller for Forelæsninger ganske faldt bort. Universitetsprofessorernes Løn maatte sikkes dem paa anden Maade. Der har været fornuftige Afviklelser mellem saaatidte offentlige og private Forelæsninger, som det ikke er værd her at drage ind under Diskussionen, men blot at nævne, fordi de ikke staa i nogetomhelst Forhold til, hvad man egentlig maatte kalde Videnskabens Krav. Men idet jeg omtaler Studenternes Krav til Universitetet og hører af en af de ærede ved Universitetet ansatte Professore, der er bleven Medlem af dette Thing, hvorledes Trangen stiger hos de Studerende, saaledes at man puster flere Kommunitetsportioner at uddele i det næste Aar, skal jeg ikke negte, at der i, hvad der siges af et æret Medlem af Universitetet, forekommer mig at være et Misforhold mellem selve Studiet og de naturlige Forhold. Ikke vil jeg negte, at Opholdet her i København er saa dyrt, og at Trangen til at gaa den studerende Bei jo kan findes baade hos den Ene og hos den Anden i forskellige Stillinger. Jeg kan tilføje, at vi ude i Landet ved at se paa Almuens Børn mange Gange træffe paa det Tilfælde, at hvis der var Midler dertil, vilde man af disse Naturbørn kunne slaffe Staten og Samfundet ganske ualmindelig dygtige Kræfter. Det Tilfælde støde vi som sagt meget hyppig paa, saa at der kunde være en stor Trang til Understøttelse for Studerende ude fra Landet, saaledes at disse itid toges under Armen. Den Understøttelse, som her blev omtalt af en æret Professor, gjaldt jo Mænd, der allerede have tilendebragt en Del af deres Universitetstid, men for de sidste Aars Vedkommende trænge til Støtte. Jeg tror, at der i denne Udtalelse ikke ligger nogen Støtte for at drage de Kræfter, der egentlig maatte drages op fra selve Folket — jeg vil ikke sige dets lavere Lag; der er ikke her Tale om højere eller lavere; de, der ere høit begavede, staa virkelig i og for sig allerede paa et høit Lag, men ud af de Stillinger, hvor man i Alminde-

lighed efter de nuværende Forhold ikke kan gjøre sig Haab om at gaa den studerende Bei. Det forekommer mig, at, naar man vil træffe en Organisation for Universitetet for en længere Fremtid, var der netop her en heldig Beilighed til at finde en Forbindelse mellem Kommunitetet og Universitetet, saaledes at de Samn, der kunne være med Hensyn til at slaffe flinke unge Kræfter ind paa den studerende Bei, allerede paa et tidligt Aar kunde gjøres Fyldest. Det er jo nemlig ikke nok, at vi se paa Videnskabens Krav, uagtet det jo maa være det, der er Hovedsagen her; men det er jo ogsaa nødvendigt at bringe Universitetet som Led ind i den hele Samfundsorganisation, saaledes at de videnskabelige Kræfter, som udstømme derfra, kunne komme en saa stor Del af Befolkningen — og det netop den Del, der her er Tale om — tilgode som muligt. Jeg tror, at i samme Grad, som man med Frihedighed gaar til saadanne Op-gaver, i samme Grad som man fra vedkommende højeste Side af Ledelsen af vort Undervisningsvæsen har Die for at fyldestgjøre disse berettigede Krav, i samme Grad gjør man Samfundet en overordentlig stor Tjeneste. Thi det kan ikke negtes, at det allerede har viist sig ved Universitetet, og viist sig paa mange Punkter, at der maa finde en livligere, jeg havde nær sagt Stofvevling Sted med Hensyn til de Kræfter, som skulle tilføres baade Vidensfaben og Livet i det Hele ude fra det friere og sundere Liv, som føres ude paa Landet. Det er jo en Kjendsgjerning, at, naar et saadant Liv implantes paa de større Byers Grund, har det kun et ringe Antal Slægtled at leve; naar det har levet den Tid, visner det, og saa frembringer det ikke Mere; det er altsaa for selve Samfundet en Nødvendighed, at man tilfører det disse gode Kræfter. — Jeg kan ikke slutte uden endnu at gjøre nogle Bemærkninger med Hensyn til Universitetets Stilling til den Samtid, hvori vi leve. Der er jo ikke et Menneske, der kan se bort fra, at ganske overordentlige Kræfter, som vi ikke have kjendt til i den Grad tidligere, raade i det nuværende Samfundsliv, baade paa det sociale og paa det videnskabelige Omraade. Der gives Problemer, der ere opstillede i den senere Tid, som jeg tilføjer, at jeg kun i ringe Grad har set blive gennem Vidensfaben bragte paa Bane her hos os. Men hvad der er givet for Alle, er, at der jo er reist sociale Spørgsmaal af en saa gennemgribende Natur, at der viist ikke er Nogen, der drifter sig til at sige, at en Løsning enten i den ene eller den anden Retning er den absolut rigtige. At nu Vidensfaben, den rationelle Tænkning, maa træde til for at lede Bevægelserne, hvis det er muligt, maa jo enhver Jordomsfri indrømme. Det kan ikke nytte Noget, at man overfor saa-